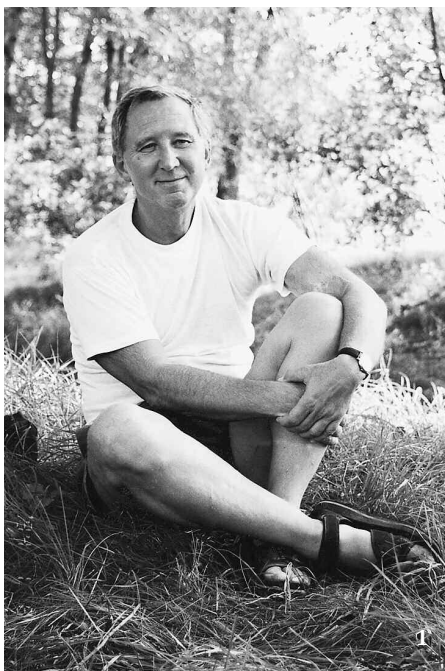

Václav Petříček nestárne

Léto r. 1974 vrcholí. Ve stanovém táboře na břehu Nežárky se žáci 7.–9. tříd připravují na národní kolo Biologické olympiády. Jedné z četných přednášek se ujal mladý vědecký pracovník pražského Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody (SÚPPOP) Václav Petříček. Protože jsem nedlouho předtím hlтал jak Výlet do třetihor od Zdeňka Veselovského, tak Čtvernohé Australany od Bernharda Grzimka (viz Živa 2009, 4: XXXVII), vydal jsem se po přednášce za referujícím. Připadalo mi totiž, že v cyklostylovém textu, který jsme obdrželi, je nepřesně uveden počet recentních druhů klokanů. Slíbil, že údaj ověří. Na příhodu jsem zapomněl, ale v září mi skutečně přišel dopis na hlavičkovém papíře SÚPPOP.

Zmiňovaný příběh dobře postihuje hned několik charakteristik RNDr. Václava Petříčka, který nedávno oslavil v plné svěžesti sedmdesáté narozeniny. Jako chlapec toužil pokračovat v rodinné lékařské tradici, takže „operoval“ sestřiny panenky. Poté, co mu tatínek, renomovaný mladoboleslavský chirurg, toto směřování rozmluvil, vrhl se na poznávání přírody – a nadšení mu zůstalo dodnes. Traduje se, že na základní škole paní učitelka představovala žákům latinu jako mrtvý jazyk a zmínila vědecká jména organismů. Při dotazu na název rostliny ukázala na Václava, který po krátkém zaváhání ze sebe vypravil *Plantago lanceolata*. Ostatně, na botaniku se kvalifikoval hned dvakrát. Po maturitě na gymnáziu v Mladé Boleslavi se vyučil zahradníkem, čímž získal jednak vhodný třídní původ, jednak cit pro rostliny a zacházení s nimi, což se nemohlo nelíbit dívkám a ženám. Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze dokončil diplomovou prací o flóře rodného Pojizeří a 1. srpna 1969 nastoupil do služeb státní ochrany přírody. Ačkoli Petříčkovo působiště postupně měnilo název (nejprve SÚPPOP, poté Český ústav ochrany přírody až po současnou Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR), zůstal mu věrný a řadu lukrativních nabídek odmítl.

Výčet ochranných aktivit jubilanta je vskutku úctyhodný. Kromě standardní činnosti botanika svou působnost rozšířil i na obor, jemuž jsme si nověji uvikli říkat ochranné plánování a jehož úkolem je pomoci soudobých vědeckých postupů stanovit, kterým druhům nebo jiným taxonům, biotopům, plochám a přírodním procesům by ochrana přírody měla věnovat přednostně zvýšenou pozornost. Některé články zaměřené na strategii ochrany přírody a krajiny ve světovém a evropském měřítku nebo v bývalém Československu, resp. v ČR, uveřejnil i v Živě (např. 1991, 1: 15–20; 1998, 4: 154–156). Odtud byl jen krůček k tomu, aby se z Václava stal slovy Jana Čerovského krajní ekolog. I přes nemalé problémy s využitím v praxi zůstává československá koncepce ekologické

1 Václav Petříček zastával značně originální a poměrně osamoceny názor, že má tak pěkné zaměstnání, že by za to měl platit on zaměstnavateli, a nikoli naopak. Foto z archivu V. Petříčka

2 Tuto kresbu věnoval Václavovi Vladimír Jiránek, s nímž dlouhá léta patřil k hybatelům Hnutí Brontosaurus. Orig. V. Jiránek

sítě – územní systémy ekologické stability krajiny (ÚSES), jednou z mála rozumných možností, jak státní ochrana přírody do – sahne i do nechráněné krajiny. Vybavuje se mi v této souvislosti příprava zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, kde si V. Petříček vzal za své nejen ukotvení ÚSES, ale také významných krajinných prvků a dalších do té doby ne zcela běžných přístupů, vycházejících ze soudobých znalostí krajinné ekologie. Slovo krajina tak není v této klíčové právní normě pouze módním doplňkem.

Kombinaci druhové a územní ochrany a péče o cílové výseky krajiny uplatnil i při příležitosti, která se neměla opakovat. Dvě poměrně rozsáhlé plochy ve Václavově rodném kraji, vojenské výcvikové

story Mladá (Milovice) a Ralsko (Mimoň), se zjevnou nelibostí opouštěla sovětská vojska a dosavadní *terra incognita* měla být využita pro civilní účely. Pravidelně několikrát za měsíc se služební volha měnila v expediční vozidlo a pracovníci různých specializací vyráželi do travinných porostů, které nikdy nepoznaly umělá hnojiva a pesticidy, nebo do lesů nápadně připomínajících severskou tajgu. I přes četné deklarace a veřejně pronesené sliby ale bylo mnohem náročnější prosadit, aby se části tamější unikátní krajiny dostalo zákonné ochrany.

Oslavenec vždy vycházel z předpokladu, že má-li být péče o přírodní a krajinné dědictví skutečně úspěšná, musí být založena na nejnovějších vědeckých poznatcích a získat na svou stranu širokou veřejnost i cílové skupiny. Jen málokdo z našeho oboru dbá tak důsledně o dobré vztahy s akademickou obcí jako právě on. Na alma mater dlouhou dobu přednášel aplikovanou krajinnou ekologii a vedl diplomové práce. Původně jednorázovou kampaň s názvem Brontosaurus to nepřezil, zahájenou v r. 1974 pracovníky Ústavu krajinné ekologie tehdejší ČSAV v Říčanech, Václav spolu s redaktorem Mladého světa Josefem Velkem, výtvarníkem a karikaturistou Vladimírem Jiránekem a dalšími přeměnil do svébytné iniciativy mladých lidí, snažících se zlepšit životní prostředí. V rámci Hnutí Brontosaurus organizoval od r. 1975 na hradě Zvířetice u Bakova nad Jizerou letní studijní a pracovní tábory. Jejich účastníci kromě návštěv přednášek špičkových odborníků a poutavých terénních exkurzí pracovali na zvelebení zříceniny oblíbené filmaři a věnovali se péči o chráněná území v okolí. I když právě kvůli zvířetickým táborům, kterými prošly desítky frekventantů, Václav nikdy neodevzdal kandidátskou dizertační práci, vytvořil na nich bezesporu tvůrčí atmosféru. Potvrzoval oprávněnou pověst vynikajícího společníka, zručného kytaristy a ještě lepšího zpěváka posledních hitů i kultovních „songů“. Bohužel ani přes nesmírné úsilí jeho pokračovatelů, jako byli Topi Pigula nebo Pavla Dorničová, se tradici letních táborů ve Zvířetici udržet nepodařilo – a to vyloučeně z finančních důvodů.

Kdo by čekal, že Václav Petříček je úzce vyhraněným, do modrého nebe zahleděným odborníkem, bude překvapen jeho neobyčejně širokým všeobecným přehledem. Především kulturní znalosti můžeme jubilantovi jen závidět. Nicméně nejcennější část své vyhlášené sbírky nejružnějších pozoruhodností daroval místu, s nímž spojil značný kus života – Kosmonosům. V poslední době se také vyprofiloval jako vnímavý filmový kritik, kterému na rozdíl od četných profesionálních hodnotitelů děl stříbrného plátna nechybí vkus. Je třeba ještě zmínit, že boty z toulavého telete ho hlavně po r. 1989 zavedly do více než 80 zemí světa, zejména na biblická místa.

Milý Václave, velké díky za práci pro ochranu přírody a do dalších let Ti přeje, abys zůstal i nadále svůj.